

Poštnina placana v gotovini.

KRES
FANTOVSKI LIST
1932
6

KRES

FANTOVSKI LIST

Uprava »Kresa« je v Ljubljani, Ljudski dom. / Na ta naslov naj se naroča in plačuje list ter pošiljajo rokopisi in sploh vsa druga sporočila. / Letna naročnina: za posamezne naročnike 20 Din; za skupne naročnike po odsekih 18 Din. / Račun poštne hranilnice: Ljubljana 15.521. // Telefon: Ljubljana štev. 34-98.

Lojze Golobič:

Telesa tat

Nedopovedno bridko je, če ti je ugasnilo vse, kar si lepega v srcu nosil: vera v Boga, v človeka, v sebe. Še pred nedavnim je v tebi gorela svetla lučka, danes je gosta tema. Tavaš iz ulice v ulico, iz mesta v mesto, brez misli in pameti, brez veselja in upa. Vseeno ti je, če pogineš danes ali jutri. Zarja na nebu se ti ne bo več nikoli užgala.

Take, se mi zdi, so ženske, ki so verovale in upale, pa je prišel ropar v svetli obleki in zgovorni besedi, izropal tempel, pogasil luči in šel. Vse so verovale pred prvim; vse jim je bilo svetlo in resnično; videle so se v snu kot bodoče žene, kot matere otrok, polnile so si škrinjo z balo... Oh, življenje je tako lepo! Pa je prišel človek, govoril je, gradil ž njo sladke sanje. V nedopovedni ljubezni se mu je pokorila v sleherni želji. Pa ko ji je cvetje lepe mladosti osul, jo je pustil samo v strašni prevari. Vse v njej pa se je porušilo; zgradba mladih sanj, ljubezni, vere in lepega življenja je zgrmela v prepad.

In poslej pridi kdorkoli, še tako iskren in dober, našel boš razvaline. Dekle, ki mu je nekdo samo enkrat porušil sveti sen, ne bo nikoli več verovalo v poštenje moža. In premnoge krati se zgodi, da je tako dekle resigniralo na vsa sonca življenja. Ničesar več ne pričakuje, kar bi prineslo notranjo spokojnost. In v tej otopelosti se čestokrat vda prvemu, ki pride, seveda brez ljubezni in vere vanj. In gre iz rok v roke, iz srca v srce, dokler je pač ne zajame ulica in neblagoslovljen grob...

Neblagoslovljen kot mestnih pokopališč bi strašno pripovedoval o nesrečnih naših sestrah, ki niso našle miru na tem svetu, in bogve, kako jim je tam. Kdo je bil prvi, ki jim je zagrenil življenje? Kdo je bil tisti, ki je prav za prav kriv vse dolge verige prevar, ki so sledile prvi? Policijske kronike pišejo romane od prve obljube, ki jo je dal fant dekletu, pa do ure, ko so jo našli umirajočo pod brlečim kandelabrom.

Zmerom so se mi smilile te revice, ker bogve, kdo je kriv njihovih nesreč.

Ob tej priliki naj samo primarni vzrok podčrtam:

Ali nisi ropar, človek, ki si ubil neumrljivo dušo, pobral dragocenosti in šel! Koliko duš si imel že v svojih krvavih rokah! Ali ne bi bilo bolje, da bi jim telesa ubil!

Kaj ve priprosto dekle, da nisi iskren; veruje ti kot bratu. Vsaka tvoja beseda, ki pride morda iz ust kot brezbarvna voda, je za njo ko prisega. In kos za kosom svojega srca ti daje, dokler je končno vse v tebi. Takrat s svojo brezobzirno roko napraviš konec, ki se nikdar več ne izbriše...

Imaš sestro? Dobro, nedolžno sestrico; nekdo ji pripoveduje laži, ki so tako lepo barvane, da jih ona ne vidi. In tako naprej... Kako ti je pri srcu?

Imaš mater? Posvečeno ji je telo s teboj in tvojimi brati in sestrami.

Ali ne bo tudi telo teh deklet nekoč posvečeno z blagoslovom otrok? Ti se ga pa dotikaš z umazano mislijo, z nepošteno roko? Ali ne slišiš kletve onega, ki pride za teboj in ki v resnici ljubi in hoče dekle za ženo! Išče srce, pa najde grob v dekletovi duši! Izkopal si ga ti! In ali ne pomisliš, kako ti bo, ko se boš nekoč ustavil pred nekim dekletom: bodi mi žena! To dekle pa bo oskrunjeno! Pred teboj je bil že drug ropar. Dekle, ki si je vzljubil, je bilo žrtev človeka, ki je delal po tvojem receptu.

Prijatelji, o teh stvareh nerad govorim, me bolijo. In če slišim o avanturah takih in onakih, molčim. Človeku se mora vsaka neumnost odpustiti, dokler je mlad. Če pa slišim (kakor mi je neki študent na vlaku živahno pripovedoval o tovarišu), da je oskrunil petnajst nedolžnih deklic, ki mu niso drugega storile, ko da so mu verovale, on pa jih je po vrsti s kolom pobil po srcih, mi zavre kri, groza me je pred današnjimi dnevi.

Prijatelji, ako ne bomo spoštovali teles deklet in žena, ki se pripravljajo za svetišča otrok, potem zvoní zadnja ura naši narodni moči, naši kulturi, našim domovom. Bog bo odtegnil roko, ki je doslej blagoslavljala, in vse bo zdrvelo v prepad.

Vsako neumnost opravičujem, rop nedolžnih deklic, tatvino mladih nedolžnih sanj, ki se nikdar več ne spovrnejo, če so enkrat porušene, to pa je za mene hudodelstvo, ki ne bi smelo biti niti na tem niti na onem svetu odpuščeno. In to zato, ker take vrste rop je začetek konca vsakega duševnega življenja nesrečnic. Vera v Boga, vera v človeka, vera v sebe — vse se je zvalilo v prah...

Pravdanje

Morda največja nesreča, ki tare naše ljudstvo, je pravdanje. To je tisti grozni prostovoljni davek, ki je že sto in sto posestnikov uničil ali jih spravil v dolgove, iz katerih se ne morejo več dvigniti. Ljudje se pravdajo za vsako stvar: za steze, za pota, za meje, za dediščine, zaradi razžaljenja časti itd. Nihče ne bi rekel nobene besede, če bi se pravdali le takrat, ko se je treba pognati za pravico, od katere ni mogoče odsto-

piti. Ali to je le redkokdaj. Največkrat so stvari tako malenkostne, da ni vredno govoriti o njih, ali pa so slučaji taki, da je mirna in pametna poravnava vedno mogoča, če je le na obeh straneh dobra volja. Ali ravno te ni!

Vzroki pravdanja so razni. Eden izmed njih je pohlep, lakomnost po zemlji, pri dediščinah navadno po denarju. — Kmet gre orat, pa vedoma in namenoma odorje svojemu sosеду nekoliko zemlje. Če je ta miroljuben, bo morda prvikrat molčal. Ali lakomnež odorje drugikrat še eno brazdo. Zdaj se seveda oškodovani začne braniti. Začne se pravda za nekaj korakov zemlje.

Pri dediščinah je pohlep po denarju. Sin je prevzel posestvo po očetu, hčere je bil oče izplačaj že poprej. Ali posestvo je zdaj več vredno kot je bilo takrat, ko ga je oče izročil. V hčerah ali v njihovih možeh ne vzbudi lakomnost. Če dedič očetovega posestva svojim sestram noče ničesar primekniti, se začne pravda.

Drugi vzrok je nekaka trma, ki je za pametnega človeka naravnost nerazumljiva. Kmet se naenkrat domisli, da zapre svojemu sosеду bližnjico, stezo ali pot. Na stezo nameče kup grmovja. Sosed, ki pride po navadnem potu, razmeče in odstrani te veje, enkrat ali večkrat — in kar naenkrat se začne pravda zaradi motenja posesti ali kakor se pač zove. — Ali pa: kmet zapre svojemu sosеду dovozni pot na njivo. Ta kljub prepovedi vozi ali podere plot, ki ga je prvi postavil — in spet morajo miriti odvetniki. Kmet izkoplje na sredi pota jarek, da sosed ne more voziti niti hoditi. Spet vzrok za pravdo. Ko bi bila stvar kaj vredna! Ali navadno ni nič. Znani so mi primeri, ko je bil preporni košček zemlje vreden 10 do 20 dinarjev. Pravda se je vlekla in stroški so narasli na 10.000 dinarjev in še več. Pripoveduj pravdajočima se strankama kolikor hočeš, nihče te ne posluša. Morda bi te še poslušal, ko ne bi bilo hujskačev. To so tisti škodljivci, ki bi jih bilo treba obesiti na prvo drevo. Hujskači so začetniki pravd. V vasi je kmet, ki velja za bolj pametnega, bolj prebrisanega nego so drugi. Ta se vtakne v vsako stvar. Če ga bližnji ali daljni sosed posebno obraja, gre sam k njemu po svet. Ta ga posluša in namesto, da bi nago-varjal, naj se s sosedom pobota, ga pouči, kako naj sestavi tožbo, h kateremu odvetniku naj gre, in ga roti, naj nikar ne odneha. Če je pa takim hujskačem dolg čas po pravdah, obiščejo sami tiste, ki se čutijo razžaljene ali oškodovane, in jih pod krinko posebnega prijateljstva spodbujajo, naj ne odnehajo, češ da je pravica na njihovi strani. Če stranka, ki je poslušala hujskača, prvikrat izgubi, mu ta vliva novega poguma, češ da se lahko pritoži.

O pričah, ki prisegajo med pravdanjem za zdaj ne mislim govoriti. Ne morem si misliti, da bi bilo res, kar trdijo mnogi,

da naši ljudje tudi krivo prisežejo za kakšen »cikorjevec«. Ne verjamem še, vendar sem tudi v tem postal že črnogledec.

Dokler pokriva sneg dole in hribe, travnike in njive, so kmetje primorani, da bivajo doma vsak za svojo pečjo ali pa na njej, če ni prevroča. Ta čas vsak zase doma ugiblje in modruje. Ko pa sneg skopni in se prične poljsko delo, pohite kmetje na njive in na travnike. Sosedje, ki so se že pravdali, so spet blizu skupaj in spet je nevarnost, da se začno kregati in prepirati. Beseda dá besedo in kmalu je spet tožba, če ne zaradi zemlje, pa zaradi razžaljenja časti. Ena sama pravda je večkrat kriva, da ne pride do miru in ljubezni. In sovraštvo sega potem od rodu do rodu.

Naglasil sem, da so pomirjevalni poskusi največkrat zastoj. Duhovnik pripoveduje o ljubezni do bližnjega na prižnici in v spovednici, hodi na dom mirit razkačene duhove, župan ali občinski mož se trudi, nagovarja, pametni in mirni ljudje svare — ali navadno zmaga staro sovraštvo ali pohlep ali trma ali pa hujskač. Kmet kar noče in noče uvideti, da je njegova največja nesreča — pravdanje.

So ljudje, ki so rojeni prepirljivci in pravdarji. Strašne narave! Razburjajo in vznemirjajo vso vas, celo občino. Brez prepira ne morejo živeti; žilica jim ne da miru. Povsod preže na svoje sosede, ki so po njihovem prepričanju njihovi zakleti sovražniki. Seveda imajo zato večne pravde zaradi razžaljenja časti. Vsaka dvonožna živalca, ki stopi na njihovo njivo, jim takoj poje mernik najlepšega žita in pomandra s svojimi kopiti vse bilke. Vsa zemlja od Urala do Triglava je njihova last. Odtod spet večne pravde zaradi prizadete umišljene škode, zaradi motenja posesti itd. Seveda taki ljudje izgube skoro vsako pravdo, kar še bolj razpihne ogenj njihove jeze.

Nujno potrebno bi bilo, da bi župan in občinski možje imeli pravico vsaj v manjših stvareh posredovati in odločati. Sicer bo naš, k pravdanju nagnjeni kmet, ki ga tlači še sto drugih nadlog, prišel na rob prepada.

Venceslav Winkler:

Jutri bo lepo

Mirno in vdano teko ure, sem in tja kdo včasih zakriči, vse se vzpne v pričakovanju, da se bo nekaj zgodilo, potem spet vse umolkne. Tako tudi France Uršček. Tiho hodi po cestah, pritajen smehlja mu bdi na ustnicah, napol topel, napol bridek.

»Ali ti je hudo?«

France ima ženo in tri otroke in zasluži dvesto dinarjev na teden. Najmlajši ima eno leto, najstarejši pet.

»Hudo? Ne vem. Pravijo, da ko kmalu pomlad. Snega že ni več, samo ta megla naj še izgine. Na Šmarni gori je že teloh, veš, tak, da bi človek zavriskal.«

Pa dnevi se spet obračajo v zimo. Sneg, mraz, poledica. France Uršček je brez drv. Soba je tesna, ampak je vseeno mrzla.

»Zdaj je pa hudo, kaj ne?«

»Ampak bo že šlo. Ti ne veš, koliko pravljič mi je prišlo zdaj na misel. Vsak večer jih pripovedujem. Otrokom je včasih mraz, sedijo v postelji in poslušajo. Ampak take pravljičice. Človek lahko kar nekam drugače zaspi.«

Stiska je prišla na obisk tudi k bogatinom. Pobožno so vzdihnili in sklonili glave. Potem so sklicali delavce in jim potrto razložili, da morajo tudi stisko rediti, in tako dalje in tako dalje. Če bi Bog ne dal ljudem lepih besed, bi bilo še huje na svetu. Tako se nekateri vsaj z besedami nasitijo, ko je kruha premalo. Tudi France Uršček je videl stisko. Dobil je dva kovača manj na teden.

»Moj Bog, tudi gospodi se godi slabo«, je vzdihnil in šel domov. Sedel je na klop, vzel otroke v naročje in jim začel pripovedovati staro ponižno pravljičico o bogatinu in siromaku. Pa dokončati je ni mogel. Zdelo se mu je, da ga nekje na koncu nekaj peče. Kakor da je pravljičica zlagana. Še otroci je niso verjeli.

»Če bi imel štruco, bi lahko poslušal«, je rekel najstarejši. France je spustil otroke in šel na cesto.

»Pa kako je?«

»Bo že«, je rekel. »Zdaj dobivam dva kovača manj. Ampak treba je potrpeti. Saj veš, da tudi drugi trpijo. In saj bo še lepo.«

Potem je bilo še lepo.

Ljudi je preveč na svetu, dela pa premalo.

»France Uršček«, so ga klicali in mu dali knjižico. »Ne moremo več. Izgubo imamo. Morda pridejo kdaj boljši časi.«

Francetu so se zasmilili drugi gospodje. Sočutno jim je pritrdil:

»Saj vas razumem. Hudo vam je, ampak bo že boljše.«

Potem je šel domov, sedel z otroci na posteljo in začel peti. Vse pesmi je prepel, fantovske, otroške in pobožne.

»Pa ti ni hudo, France?«

»Beži, beži. Zdaj pojemo. Človek kar nekam pozabi, kaj je okoli njega. Ampak to ti povem, pevci pa bodo moji trije. Dobri pevci.«

Potem je dan dnevu enak. Vse sama bridka skrb: kruh, krompir, mleko.

Teden, dva tedna, dvajset dni.

»Pa se ti pozna, France!«

»Veš, zdaj se pogovarjamo. Okoli pečice sedimo pa se pogovarjamo. Danes smo bili res lačni, tudi včeraj smo samo enkrat jedli, jutri bo pa lepo. Boš videl, da bo.«

Menda gre res na spomlad. Sonce gori z novo močjo. Megla je splahnela. Ljudje se smejejo, ko hite po cestah. Nekateri so počasni in bridki. Nikamor se jim ne mudi.

Tudi France Uršček je tak.

»No, France!«

Malomarno skomigne z rameni.

»Veš, zdaj molčimo. Vse pravljice sem že povedal, vse pesmi sem prepel, tudi moliti sem že poskusil, pogovarjali smo se že, zdaj mi pa otroci ničesar več ne verjamejo. Zasmehljivo se obračajo name: Ata, ti lažeš! Mogoče bo pa jutri lepo...«

Dan, dva, teden dni.

France je hitel z vso naglico po ulici.

»Kam pa?«

»Veš, zdaj bo lepo. Pravljice in pesmi so tako čudne, niti otroci jim ne verjamejo več. Ampak zdaj bo lepo...«

Bolno se je nasmejal in izginil v gneči.

Potem so ga prijeli in zaprli. Pravijo, da je kradel.

»Tri mesce!« so mu rekli.

»Prav imate«, je za hip dvignil glavo. »Ampak jutri bo lepo. Saj mora biti lepo.«

Po stezah davnine

(Nadaljevanje.)

21. Neznana vas.

Veter je pihal zelo močno, zato so se navezali na vrh, Harold je vodil, in spustili so se na ostri greben.

Pot je bila strašna. Veter je v presledkih iznenada močno butal vanje. Sodra jih je rezala v obraz in jim polnila oči. Še bolj pa jih je rezala skrb, kaj bo, ako se greben konča s prepadom.

Večkrat so morali obstati in se okleniti skal, ako je pribučal posebno močan sunek. Prsti so jim bili od mraza premrli, ledeni veter pa jim je pihal skozi premočeno obleko ter jih pretresel do kosti. Skale so bile od sproti zmrzujočega dežja spolzke, zato jim je bila pot po grebenu še težja. Harold je bil radoveden, kako neki gre Kespiju.

Ozrl se je torej zdaj pa zdaj, a prečudni starček je mirno kobalil greben, kakor da ni to nič posebnega.

Prav spredaj je plezal Harold, za njim Rolo, nato Kespi, Manakan je bil zadnji. Privezani so bili štiri metre narazen. Veter je spet posebno močno sunil iz praznine, in Harold je moral obstati ter se z vsemi štirimi okleniti grebena. Naenkrat pa je zaslišal Rolov glas: »Povej mi, ali se mi meša, ali pa se res gora podira?«

Komaj je to izgovoril, že je nekaj zlovražno počilo in Harold je začutil, da se mu pod nogami maje. Ozrl se je in zapazil, da se del grebena pod Rolom nekam poseda.

Skalovje je bilo iz peščenca, ta pa se rad drobi, zato so mu žarko sonce, razjedajoče zmrzali in divji viharji stoletij zadali milijone razpok. Nikakor ni moglo prenesti izrednega pritiska, posebno ker ga je tlačilo več mož obenem. Harold se je komaj še utegnil s skrajnim naporom oprijeti najbližje skale. Srce mu je hotelo počiti, ko je zagledal, da se

je velikanska skala v podobi črke V odkrušila od ostrega grebena in zdrknila. Saj je prav na njej stal Rolo!

Toda tudi Rolo ni dremal in ne držal rok križem. Dobro je čutil, da se mu tla pod nogami izmikajo, zato se je z bliskovito naglico pognal naprej. Ogromna skalna gmota je med strašnim bobnenjem tresčila v nedogledne globine, on pa se je srečno oklenil trdnjše skale takoj za Haroldovim hrbtom, tako ves iz sebe, da še spregovoriti ni mogel. A kmalu si je opomogel.

»Samo za las je manjkalo!« je rekel s tresočim glasom.

»Kar groza me je! Mislil sem, da je po tebi.«

»Zdaj morava še Kespija in Manakana semkaj spraviti. Dobro, da imava vrv! Kespi, kakšna je skala na vajini strani?

»Trdna. Brez skrbi! Jaz in Manakan po vrvi tja.«

»Počakaj toliko, da vrv priveževa.« Oba si odmotata vrv, ki sta jo imela pod pazduho okoli prsi, in jo z mornarskim vozlom varno zasidrata na živi skali.

»Vrv je v redu«, ugotovi Harold. »Upam, da bo skala tudi.«

»Jaz se bom pa obrnil, da bom Kespiju mogel roko podati, če bo treba.«

Obrniti se, ni nič posebnega. Če pa jahaš kot nož oster skalen rob, da ti nogi bingljata nad breznom, in te tuleč vihar skuša odpihniti s sedeža, je pa obračanje vse kaj drugega.

Rolo je bil tudi tej nalogi kos. Obrnil se je in zaklical: »Kespi, vse je pripravljeno. Zdaj pa le!«

Kespi je s svojimi mišičastimi rokami obesil svoje suho, staro telo na mokro, spolzko in trepetajočo vrv in se s prepričani pomikal dalje. Vihar ga je poganjal kakor nihalo, on pa je ostal docela hladnokrven, in končno mu je Rolo pomagal splezati na greben na svoji strani.

Nato je prišel Manakan na vrsto. Dasi ga je ovirala grba, se je čvrsti Indijanec kar hitro prekolebal na to stran usada.

»Vrv bomo morali odrezati. Škoda!« Rolo je stegnil roko kar mogoče daleč in vrv prerezal, se spet presedel, navezali so se na vrv, ker je je še dosti ostalo, in kobacali dalje.

Tudi zdaj še ni zmanjkalo nevarnosti in naporov, ker spet so morali jezdit dolg in ozek greben, in grozila jim je še vedno burja. Boljša ko doslej je bila pa pot vse eno. Ko so že prejahali kakih sto metrov, se je ostri greben jel spet širiti, tako da so mogli stopiti na noge. A kaj, ko je bil še vedno tako nevaren, ko ni bilo do noči več nego dve uri, in je vihar besnel z vedno enako divjostjo!

Kespi se je ozrl po nebu. »Jaz mislit, dež kmalu prenehat.«

»Če preneha takoj, ne bo nič prekmalu«, reče Rolo, »kajti premočen sem do kože.«

Kespi je uganil. Preden je minilo četrt ure, se je vihar polegel kot bi odrezal in izza bežečih oblakov se je prikazalo sonce.

»Zdaj se nam pa morda vendarle posreči, najti kakšno pot v dolino«, pravi Rolo. »O, pa saj smo že na nji!« vzklikne ves vesel. »Poglejte!« In res! Na levi je vrtoglava stena naenkrat dobila strmo polico, po nji pa so nekakšne orjaške stopnice vodile več sto metrov globoko v prostrano dolino.

»Dim!« zavpije Harold, pograbi Rola za roko in mu pokaže na kodrčke sive meglice, plavajoče v daljavi proti nebu. »Torej bo tam tudi vas.« Kespi pripre oči, napeto zre v oddaljeni dim in nazadnje reče: »To vas! Pojdimo!«

Poti pa še davno ni bilo konec. Hudo jih je zdelalo strašno plezanje, vsi trdi so bili od mraza, premočeni do kože, sestop na skalnem stopnišču je bil brezkončen; ko so bili nazadnje v dolini, so se morali pa še dobre tri milje tolči po trdi cesti, preden so dospeli do vasi.

Vasice v Andah so vse revne; tako uborne, kakor je bila ta, pa še niso videli. Mrzli mrak jo je delal še bolj zapuščeno in pozabljeno. Ležala je v kotlini in od vzhoda jo je pred vetrovi varovala razvalina starega templja, ki so ga v davnih dneh zgradili Inka.

»Vas menda od same starosti izumira«, se oglasi Rolo.

»Vendar pa ima ogenj in zavetje pred neznosnim vetrom. Malo mi je vse drugo mar, ako se bom mogel spet enkrat ogreti in posušiti.«

Še nekaj Rolu ni bilo všeč. »Ljudje so nas videli, pa vendar se nihče niti ne zmeni za nas. Kespi, ali ni to čudno?«

»Tudi jaz mislit, da nekaj ne prav, pa mi kmalu videt.«

Kmalu so spoznali, kaj v vasi ni prav. Ko so prišli med hiše, jih je nekdo srečal. Indijanec ni bil. Polt je imel skoraj belo, najbolj pa si moral strmeti nad njegovo postavo. Visok je bil do dva metra, tehtal je pa vsaj za dva navadna moža.

Na mogočni glavi je čepelo ogromno črno pokrivalo iz klobučevine, kakršno kravji pastirji imenujejo klobuk za dva mernika. Izpod krajev si videl velik kljukast nos in široka usta s tenkimi ustnami. Oblečen je bil možak v črne hlače, ki so se spodaj zvončasto končavale, v lepo belo srajco in kratak rdeč suknjič. Vse skupaj je tako čudno malo spadalo v tole zapuščeno vas, da so naši potniki kar debelo gledali.

22. Trinog.

Orjak pogleda potnike, kakor bi jih hotel z očmi prebosti in v španskem jeziku gromko vpraša: »Kdo ste in kaj imate tu opraviti?«

»Potniki smo, ki jih je ujel vihar«, odvrne Harold. »Zdaj pa iščemo prenočišča.«

»Odkod pa prihajate?« se spet zadere orjak.

»Preko hribov«, mirno pojasni Harold. Zelo ga je žalila orjakova zadirčnost, vendar pa se je premagal in vljudno odgovarjal.

»Gola laž!« zarohni velikan. »Saj ni nobenega prehoda!«

Rola pa ni več strpelo. Jeza ga je kar razganjala, ko se je oglasil: »Kaj pa vi veste! Stavim, da se še nikoli niste na lastne oči prepričali!«

Orjak se ozre od zgoraj dol na Rola in se zaničljivo namrdne. »Glejte, glejte, kaj se pa ta petelinček repenči?« Nato se pa glasno zasmee in pravi: »Prenočišče lahko dobite. Gotovo ne boste tako nevljudni, da bi ga odklonili. Kar za menoj!«

Rolo je okleval. Videlo se mu je, da se noče kar tako zaupati orjaku. »Veš kaj, Harold? Na tegale gorostasnega gumpca se ni zanesti«, pove po norveško.

Harold se spogleda s Kespijem, pa tudi ta da neopazno znamenje, da ga razume.

Velikan jih pelje po smrdljivi cesti proti razsežni razvalini, ki je zapirala dolino. Čudno se jim je zdelo, da je bila vas tako zapuščeno, ko so vendar ob svojem prihodu videli na cesti Indijance.

»Za velikega moža velika hiša«, reče orjak, pa Harold je zlahka ujel posmeh v njegovem glasu in zato postal še bolj oprezen. Široke kamnite stopnice so peljale na ploščado, na nji je stalo poslopje. Zidovi so bili iz velikanskih kamnov, ki so se tako tesno prilegali, da je bilo komaj mogoče razločiti sklade. Obokan vhod so zapirala stara težka vrata,

ki pa vendar niso bila toliko stara ko poslopje samo. Da bi bila še trdnejša, jih je varoval težak zapah.

Orjak je zapah odrinil, kot da je peresce. Harold je moža opazoval in ugotovil, da je sila močan, vendar pa zamaščen in iz vaje. Z Rolom sta brž pogledala skozi vhod v notranjost, kjer je bilo zelo temno, vendar pa sta razločila velik, prazen prostor, ki je vanj vodil nekakšen klanec.

»Vstopite!« veli orjak ter se vstopi k podbojem, da spusti goste naprej. To ravnanje je fanta še trdneje prepričalo, da jih hoče zvabiti v past. Brž sta se spogledala in se kot blisk vrgla na velikana. Treščila sta vanj kakor mlada koštruna. Tega je pa orjak vprav tako malo pričakoval, ko svoje smrti; zato ni bil čisto nič pripravljen. Opotekel se je ritenski in se s tolikšno silo sesedel na kamniti tlak, da mu je zaprlo sapo.

Fanta, urna kot misel, planeta nazaj, zaloputneta vrata in porineta zapah v režo. Tedaj sta fanta vdruživ, odkar sta ga poznala, začula Kespia, da se je glasno smejal.

»Kaj pa, če se mu posreči uiti?« zaskrbljen vpraša Rolo, kajti težka vrata so se že stresla od divjega naskoka; pa tudi tulenje je prihajalo iz hiše, ki bi delalo čast največjemu bivolu.

Tudi Kespi je zamišljeno stisnil ustnice in menil: »Jaz mislit, on ne močan zadosti, da vlomiti vrata.«

»Fuj! Trudi se pa nemalo, da bi jih! Kakor da se zaletava vanje podivjan slon.«

Hrušč in trušč je bil zares grozen: besno tulenje, grožnje, kot grom bobneči udarci. Razlegal se je daleč dol po cesti in iz vseh hiš so se usipali Indijanci. Harold jih je prvi zagledal.

»No, zdaj pa imamo!« že hitijo svojemu glavarju na pomoč!«

»Nikomur na pomoč!« ga zavrne Rolo. »Le poglej, kako so veseli, kakor mačka ob loncu smetane!«

In res: Indijancem, ubožnemu, napol izstradanemu ljudstvu, so suhljata obličja žarela od radosti. Eden, očitno njihov glavar, je prišel h Kespiju in ga spoštljivo pozdravil, potem sta se pa indijanski pogovorila.

Kespi se obrne k fantoma: »Ta pravil, da velikanu ime Sporana. Prišel sem kaj pred letom dni in rekel, on pobirat davek za vlado. Potem pa ne hotel več oditi in ostal in jemal ljudem vse, kar imeli. Ako ne mu dali živč in denar, on jih pretepel. Vsi vaščani lačni in izmučeni in glavar pravil, da zelo zelo vesel, ker mi Sporana ujeli.«

»Povej mu, da mi denarja nočemo, da mu bomo pa zelo hvaležni, ako nam priskrbi kaj hrane in toplega ognja.«

Kespi prikima. »On pravil, da vse naše. Pokazat na Sporanovo hišo.«

Za velikana je glavar Eskina povedal, da je na varnem. Zato so potniki brezskrbno stopili za Eskinom, ki jih je peljal v največjo hišo. Vnanjost ni kazala nič posebnega. Ko so stopili noter, so pa res ostrmeli. Tla so bila pogrnjena z lepo preprogo, na nji pa je stala krasna miza s stoli; najbolj pa je potnike razveselilo veliko kamnito ognjišče, ki je na njem veselo plapolal ogenj.

Glavar Eskina je rekel, da jim veli prinesiti hrane, in odšel, potniki pa so brž vrgli raz sebe mokro obleko in se zdrgnili. Nato so se zavili v odeje in sedli k izvrstno pripravljeni večerji, obleke pa so se kadile ob ognju. Rolo je popil kavo in rekel:

»Kaj praviš, Kespi, kako se neki počuti naš debeli prijatelj?«

Tisti hip pa se vrata sunkoma na stežaj odpro in v sobo plane Eskina.

»Sporana ušel! Našel je drug izhod!«

23. Sporana ugnan.

Fanta sta se neverjetno naglo oblekla. Kespi je pa ta čas, hladno-krvno kakor vedno, brskal po hiši za strelnim orožjem. Izteknil je nekje puško in pištolo, se zmuznil iz sobe in ju zakopal v gnojni kup zadaj za hišo. Manakan je pa zapahnil vrata, pa sam nad svojim delom zdvajal: »Saj ne bodo držala, ako se vanje zaleti debela zver.«

Tedaj stopi Kespi spet v sobo. »Sporana že tu. Strašno togoten. Jaz mislit, on nas pobit.«

Harold se brž potihem posvetuje z Rolom in pravi Kespiju: »Ali ne bi bilo bolje, da jo odkurimo? Meseca ni, zato mislim, da nas ne bo mogel zlahka najti. Kaj praviš, Kespi?«

Kespi mu pritrdi in potihem se zmuznejo skozi zadnja vrata. Bila je lepa zvezdnata noč in strupeno mrzla.

Komaj so bili zunaj, že zatuli Sporana pred hišo in raztrešči vrata. Tedaj pa Kespi pogrēši Harolda.

»Kam odšel?« pograbi Rola za roko. Bil je v skrbeh, da, kar ves iz sebe, on, hladnokrvni Kespi.

»Bodi brez skrbi!« mu reče Rolo. »Svoj načrt ima, da se bo Sporanu spet v pest smejal.« Preden še more Kespiju kaj več pojasniti, še Sporana besno zakriči, da se razlegne po vsej dolini. Začuje se topot težkih nog in pri blede luči zvezdne noči si videl orjaka, kako divje dirja po vaški cesti. Pred njim pa šviga neznatna senca. Kespi začne težko sopsti.

»Harold, on znorel! Velikan ga ubit!« Rolo ni Kespija še nikoli videl tako zelo potrtega, zato ga hitro pomiri.

»Ne boj se, Kespi! Harold se je spočil in najedel in Sporana ga ne ujame, če bi ga tudi cel mesec lovil! Le glej ju!«

Celo v neznatni svetlobi zvezd si lahko spoznal, da se Harold nič ne utruja. Bil je utrjen ko dren, zlahka je predirkal sto metrov v enajstih sekundah. Nasprotno je Sporana bil debel in iz vaje, zato je sopihal kot kovaški meh. Vendar pa je bil tako besen in razdražen, da se ne bi ustavil za nič na svetu.

Harold je tekkel pred njim prav toliko, da se mu je še izmikal.

»Harold spreten«, ga pohvali Kespi, pa se takoj spet vznemiri: »Toda voda ga ustavit!« Prav pred Haroldom so se zvezde svetlikale v jezercu, ki je ležalo za vasjo in dajalo ljudem potrebne vode. Ob bregu naokoli se je tvoril led, ki je bil pa tako tenek, da bi nosil kvečjemu mačka.

In vendar je Harold še vedno tekkel naravnost proti jezeru, Sporana pa mu grmel takoj za petami! Še celo Rola je zaskrbelo, češ da je Harold ves načrt vendarle premalo pretehtal in ga utegne orjak ujeti.

Prav tisti hip pa se Harold skloni in plane v stran kakor zajec. Sporana z razprostrtimi velikimi rokami šine mimo njega. Nekaj zahrsti in se zdrobi, Sporanovi dolgi kraki predro pomrzlo blato ob jezerskem bregu in obtiče v njem. Rolo zavriska od veselja.

»Dobro se je započil! Kespi, ali ti nisem pravil, da ga bo Harold potegnil?«

Sporanova ogromna postava se je za polovico zmanjšala. Tičal je v blatu do pasu, raztepaval kakor kakšna podmorska pošast, rjul pa tako besno, da je odmevalo od mrkih zidov razvaline.

Rolo priteče do jezera. »Harold, izvrstno! Manakan, skoči po vrv!«

Ko grbec z vrvjo prihiti, jo Rolo vzame v roko, napravi na enem koncu zanko ter jo vrže. Zanka se je oklenila Sporana in fanta sta jo

zadrgnila. Blato je bilo globoko in Sporana nenavadno težak, zato so ga vsi štirje komaj potegnili na suho.

»Le previdno! Je nevaren!« posvari Harold.

Rolo se mu zasmeje: »Saj je od strahu ves trd in tako zasopel, da komaj diha.« In res je bil orjak čisto onemogel, tako da so ga zlahka zvezali.

Ko je Sporana ušel iz ječe, so se bili Indijanci brž poskrili po bornih kočah, zdaj so se pa spet osrčili in se približali. Srce te je moralo boleti, ako si jih gledal, kako so ubožci medli in zdelani, na mnogih si pa videl očitne znake orjakovega biča.

»Prav za prav je škoda, da ga nismo pustili v blatu!« zagodrnja Rolo. »Kespi, kaj naj z njim počnemo?«

Kespi se pogovori z Eskino, potem pa fantoma reče: »Glavar rekel, velikana dejat v hišo Inkov.«

»Ali ne bo spet ušel?« ugovarja Harold.

»Zdaj ne več. Eskinovi možje tudi druga vrata zadelat.«

Sporana je grdo gledal in ni maral napraviti niti koraka. Zato so Indijanci privlekli nekašne sani in zavalili orjaka nanje. Kakih dvajset mož se je vpreglo in ga peljalo nazaj v ječo. Ko so ga končno varno spravili, so se potniki vrnili v Sporanovo hišo in se vlegli k počitku.

Drugo jutro so bili precej zbiti in razbolelih udov, pa skopali so se v ledeni vodi in se zdrgnili in počutili so se bolje. Na vse zgodaj jih je obiskal Eskina in povedal Kespiju, da so jim on in vsa vas iz srca hvalježni, ker so jih rešili Sporane. Ponudil jim je živeža in oslov, samo vodnika ni mogel ali pa ne hotel dati.

Kespi mu je razložil, kam nameravajo potovati, in Eskina je s palico narisal v prah površen zemljevid in jim pokazal stezo, ki da drži preko zadnjih gorskih grebenov na vzhodni strani Alta. Ko so ga vprašali, kaj je tamkaj, je pa samo z glavo zmajal. Ni vedel. Niti on niti nobeden od njegovih ljudi še ni bil nikoli onstran Alta, imeli pa so pred nizko ležečo, vročo gozdnato pokrajino tam onstran prečuden strah. »To je dežela mrzlice in kač«, je rekel Eskina, »ondotni rodovi pa tujce ubijajo.«

Skoraj poldne je bilo, ko so bili spet na pot pripravljeni. Dva dobra osla sta bila otovorjena z živežem. Eskina ju je hotel podariti, Harold in Rolo pa sta ju na vsak način hotela plačati. Saj so bili vaščani skrajno ubožni, onadva pa sta imela smaragde in še nekaj denarja!

Preden so se poslovili, jim je Eskina moral še obljubiti, da bo dajal Sporanu jesti, potniki so se pa tudi zavezali, da bodo doma o njem sporočili vladi, ki ga bo prevzela in postavila pred sodišče.

Vsa vas se je zbrala, ko so odhajali in potniki so imeli prijetno zavest, da jim vsi ti preprosti sinovi narave iz srca želijo srečno pot.

24. Znamenje na nebu.

»Nekoliko drugače ko včeraj, ne?« pravi Harold, ko stopata z Rolom po vročem soncu preko peščene planjave.

»Že, pa vendar smo tudi včeraj imeli veliko srečo. Toliko, da smo odnesli zdravo kožo.«

Vreme je bilo ves dan lepo, vse je šlo srečno, in v mraku so dospeli do vznožja zadnjega gorskega grebena.

Utaborili so se ob reki s čisto, mrzlo vodo, zakurili ogenj in skuhalি dve divji raci, ki ju je Harold ustrelil, ko so opoldne počivali. Kespi pa radi ognja kar ni dal miru in zahteval, naj bo čisto majhen.

»Pa menda vsaj ne misliš, da bi se tod okoli klatil Dolaro?« mu oponese Rolo.

»Jaz ne vedet, a Dolaro zelo spreten«, reče Kasik resno. »In on ne pozabit na zelene kamne!«

Naj je Dolaro bil spreten ali ne, prikazal se ni in noč je potekla mirno. Naslednje jutro so odrinili zgodaj in se tekom ene ure že vzpenjali po pobočju zadnjega gorskega hrbita. Pred njimi so kipeli vse križem razmetani številni vrhovi z belimi kapami in Rolo je bil ves nesrečen, ker ni vedel, kako visoko so že in kdaj ga bo spet napadla strašna gorska bolezen. Saj je kazalo, da bo treba še hudo naporno plezati, preden bodo na vrhu.

Tedaj pa se jim je nasmehnila velika sreča. Pravkar so se prikopali preko mogočnega plazu, ko onstran njega naenkrat zadenejo na staro cesto, ki so jo bili v davnih dneh zgradili Inka. Ni bila morda samo zasilna steza, ampak pravcata cesta, vsekana v živo skalo. Celo odtoke za čas naliva je imela na vsaki strani in bila izpeljana čudovito lepo. Lahko so jo videli že daleč naprej, kako se je z velikimi vijugami vzpenjala proti vrhu.

Bila je neverjetno dobro ohranjena. Tu pa tam je pač priletela nanjo skala z brega in obežala, potniki so naleteli večkrat tudi na razpoke, ki so nastale ob potresih, splošno je bila pa cesta tako dobra, da bi se po njej lahko vozil z avtom.

»In pomisli še to, da so jo Inka gradili brez dinamita!« je navdušeno vzkliknil Rolo.

Ko so torej prišli na to veliko cesto, so potovali prav hitro. Cesta jih je peljala više in više, vijoča se ob prepadih, zdaj pa zdaj tudi vodeča preko drag na obokih iz mogočnih skal, dokler niso končno prišli v globoko ulico s strimimi stenami na obeh straneh. Tedaj so se nenadoma znašli pri vhodu v črn predor, ki je vodil v osrčje gora.

Na vsaki strani predorovega vhoda je bila v skalo vsekana čuvajnica nad njo pa vklesana podoba sonca z žarki; to pa je bil odznak velikih inkovskih cesarjev. V eni čuvajnici je ležalo na tleh zleknjeno moško okostje. Bronasta sulica je ležala poleg njega.

»Umrli je na svoji postojanki«, je rekel Harold resno. Stopili so v temni predor. Še sreča, da so imeli žepne svetilke in dosti baterij, kajti predor je bil dolg in zelo temen. A cesta je bila v najboljšem stanju, kakor pred davnimi stoletji, ko je bila zgotovljena. Končno so spet ugedali dnevno luč in z veseljem ugotovili, da so se po predoru izognili ostremu grebenu.

Pokrajina onstran predora ni bila prav nič podobna prejšnji, kajti bilo je vse pod snegom. Bili so na razsežni planoti, milje široki in skoraj ravni. V daljavi pa se je spuščala navzdol.

Nenadoma se je začel Rolo spet tresti, pa Kespi je odredil kratek počitek, nato so ga posadili na osla in pot nadaljevali. Čez kako uro bodo pa itak začeli iti navzdol in mu bo takoj odleglo.

Še dobro, da je bilo ozračje mirno in vreme lepo; pod nogami je škripal sneg, sonce je pa vse eno saj malo grelo. Ker so se sončni žarki na snežni odeji odbijali, se je potnikom tako bleščalo, da so jih kar oči bolele. Zato so po Kespijevem nasvetu zažgali nekaj grmičja in se s ogljem namazali okoli oči.

»Glejte!« jih naenkrat opozori Kespi in pokaže na nebo. Visoko v zraku je plavala ptica, bela ko sneg pa silno velika.

»Podobna je kondorju«, reče Harold. »Toda kdo bi si mislil, da so med kondorji taki velikani!«

»Da, kondor«, pritrdi Kespi, »kraljevski kondor. Dobro si ga oglejta, ker nikoli več ga videt.«

Harold in Rolo sta ga res oba napeto opazovala, kajti malo je belcev, ki bi se jim nudila taka prilika. In res je kraljevski kondor tako redka prikazen, da ga smatra marsikak naravoslovec za zgolj bajno bitje.

»Ali verjameš, Harold, da ima čez sprostrta krila šest metrov?« se čudi Rolo.

»Da, saj Humboldt piše, da doseže kraljevski kondor celo šest do osem metrov čez krila. Pravi pa tudi, da jih v vseh Andah ni nad petindvajset.«

Kraljevski kondor je navzlic svoji mogočnosti odletel kakor peresce, za njim pa je plavalo njegovo spremstvo, dvanajst navadnih kondorjev, črnih in za polovico manjših.

»Kespi, ali je že kdo ustrelil kraljevskega kondorja?«

»Ustrelil že, a pobahat se ne mogel. Bil Bolivijec. Drugi kondorji ga napadli, on pa se skril pod veliko skalo, a kondorji ga oblegali, dokler postrelil vse naboje. Potem prišla noč in lovec zmrznil.«

Še so zrlí za sijajno ptico, dokler jim ni zginila na obzorju. Potovali so spet dalje. Naenkrat pa je Rolo obstal in bilo je slišati, kakor da se mu kolca.

»Ti je spet slabo?«

»Drugače ne, ampak oči mi je napadlo. Menda se mi blede, ker vidim prikazni.«

»Kaj pa vidiš?«

»Ljudi na nebu in po glavi hodijo.«

»Bog se usmili! Pa nič ne maraj, goska bolezen te spet napada, a kmalu preide. Kje si videl prikazen?«

»Saj jo še vidim, tamle proti jugu.« Harold pogleda za njegovim prstom in preko lica mu šine veliko presenečenje.

»Rolo, mene bolezen tudi napada, ker tudi jaz vidim prikazen.«

»Kaj praviš?« hlastno vpraša Rolo.

»Osem — ne, devet mož in štiri osle, pa tudi jaz jih vidim, da hodijo po glavi, kakor si ti povedal.«

Kespi je hodil nekoliko pred njima. Harold je stekel k njemu in ga ujel za rokav ter ga živahno vprašal: »Kespi, ali kaj vidiš? Ali niso na nebu ljudje?«

Kespi se ustavi in pogleda, kamor mu kaže Harold.

»Jaz videt«, reče preprosto.

»Joj, ali res? Kako sem vesel! Z Rolom sva že mislila, da se nama blede, in vidiva, česar nikjer ni. Toda kaj naj to pomeni?«

»To slika na nebu, kar vi imenovat privid.«

»Privid, zračni privid ali fata morgana!« vzklika Harold. »Kdo bi si mislil! Rolo, to je zračni privid!«

»Potemtakem je na nebu slika ljudi, ki v resnici potujejo, ne?«

»Da. To Dolaro in njegovi možje.«

(Se bo nadaljevalo.)

SPORT

Cross country (t. j. tek v prosti naravi) se je vršil dne 3. aprila t. l. na Stadionu. Priredila ga je jugosl. lahkootletska zveza. Udeležilo se ga je 40 najboljših tekačev iz cele države. Organizacija pa je bila tako slaba, da so mogli ugotoviti samo prvih pet mest med posamezniki, dočim se je prvenstvo za moštvo (4 tekači) razveljavilo. Zmagal je Zagrebčan Tučan. Prvenstvo za moštvo se je dne 17. aprila ponovilo v Zagrebu. Tedaj je zmagala četvorica ljubljanskega Primorja.

Vatikanski uslužbenci so si osnovali nogometno moštvo. Vsi oni vatikanski uradniki, služabniki, člani papeževe garde, žandarji, gasilci in njihovi sinovi, v kolikor imajo domovinsko pravico v vatikanskem mestu, so pred nedavnim ustanovili nogometni klub. V klub niso sprejeli švicarskih gardistov, ker ne posedujejo zahtevane domovinske pravice. Klub trenira nek član »Rome«, ki spada med vodilne italijanske klube. Svoje prostore za treniranje imajo za Vatikanom. Papež jih pri celi stvari podpira, ker je, kakor znano, sam navdušen športnik.

V medsebojni tekmi v orodni telovadbi, ki se je pred kratkim vršila med Holandsko in Nemčijo, je zmagala Nemčija s 1622 točkami proti 1540, ki so jih dosegli Holandci. Holandci so bili mojstri samo na krogih, kjer so pustili Nemce za celih 105,5 točk za seboj. Vendar so jih Nemci na drogu, bradlji in konju tako stisnili, da jim Holandci sploh blizu niso mogli.

Svetovnoznani finski tekač P. Nurmi je bil proglašen za profesionala. Baje si je pustil za svoje nastope v Nemčiji izplačati previsoke potnine. Jasno, da Finci o tem ne marajo nič slišati.

Za 10. obletnico nepozabnega brnskega orlovskega zleta priredijo orlovska društva konec junija t. l. velik zlet v Brnu. Da bo to ena največjih orlovskih prireditev v letošnjem letu, bo poskrbela brnska orlovska župa. Leta 1922 se je namreč

vršil v Brnu I. in največji vseslovaški orlovski tabor združen z mednarodnimi tekmami. Slovenski Orli in Orlice so tedaj najsijajnejše nastopili ter so tudi v tekmah odnesli s seboj prve zmage. Kdor je bil zraven, ta ne bo nikdar pozabil teh veličastnih orlovskih dni.

Mednarodna tekma v vrhunski lepotni orodni telovadbi se je pred nedavnim vršila v bavarskem mestu Göggingen. Zasedba je bila mednarodna. Udeležili so se je švicar Miel, svetovni in olimp. prvak iz amsterdamske olimpijade, in njegov rojak Steinemann; Madjar Pelle, svetovni prvak na drogu na pariški mednarodni tekmi l. 1931 in priznani nemški mojstri. Publike je bilo 6000. Vsi tekmovalci so pokazali sijajne vaje.

Katere države gojijo največ sportov. Pred kratkim je izšla statistika o sportnih panogah, ki se gojijo po raznih državah. Štiri države, namreč USA, Francija, Anglija in Italija, gojijo po 23 različnih sportnih panog. Spet 4 države gojijo po 22 različnih sportnih panog; te so: Nemčija, Madžarska, Poljska in Švica. 21 sportnih panog se goji v Češkoslovaški, Belgiji in Švedski; 20 v Nizozemski in Romuniji; 19 na Danskem in v Španiji; 17 v Avstriji, Finski in Portugalski; 16 v Argentini in Norveški; 15 v Kanadi in Jugoslaviji; 14 v Egiptu; 12 v Luksemburgu; 11 na Japonskem in v Urugvaju; 10 na Katarskem in Grškem; 9 na Estonskem; 8 v Braziliji in na Bolgarskem, na Kubi in Iraku; 7 v Turčiji; 6 v Južni Afriki; 5 v Avstraliji in Meksiki; 4 na Litvanskem in Novi Zelandiji; 3 v Indiji in Rusiji. Nogomet ima v članjenih največ državnih zvez, in sicer 52. Sledi mu atletska zveza s 45 zvezami, plavalna jih ima 29, tenis 37, avtomobilizem 34, rokoborba 31, kolesarstvo 31, sabljanje 30, zrakoplovstvo 29, streljanje 24, zimski sport 23, telovadba 22, konjski sport 21, smučarstvo 20 itd. Nekaj sportnih panog pa sploh še niso združili v mednarodno zvezo.

Veliko prahu so vzdignili radi dis-
kvalifikacije francoskega tekača Lar

doumegne-ja in Finca Nurmija, ker sta kršila amaterska pravila. Enega kot drugega krvavo rabi narodni olimpijski odbor za sestavo reprezentance v Los Angeles. Do tedaj, ko bo treba odriniti preko »luže« se bo — kakor vedno — že našel kak izgovor, da bodo mogli takile suspendiranci nastopiti.

Nemci v Los Angelesu. Da bi se mogli Nemci udeležiti letošnje olimpijade, so zbrali ameriški Nemci že precej denarja. Na vsak način upajo, da bo prišlo tja 125 nemških atletov.

Američani hočejo vpeljati električno merjenje pri tekih, ker se ne zanesejo dovolj na štoparice, odnosno na štoparje. Po dveletnih preskušanjah so izjavili, da s štoparicami ni mogoče do petine sekunde natančno štopati tekača. Zato zahtevajo električno merjenje, ker bo le na ta način — tako pravijo — doseženi čas nesporno pravičen in pravičen.

Nemški telovadci, ki se, kakor znano, ne bodo udeležili olimpijade, pridejo v Arau na tekme in zlet švicarske telovadne zveze. Švicarska telovadna zveza, ki obhaja letos stoletnico svojega obstoja, priredi v času od 15. do 17. julija v omenjenem mestu zlet, ki bo prekašal vse dosežanje. Tekem se baje udeleži 15 evropskih narodov. Nemci pošljejo 16 svojih najboljših telovadcev. Borba bo huda, tekme bodo pa brez dvoma na višji stopnji kot one v Los Angelesu.

V telovadni medmestni tekmi med Leipzgom, Hamburgom in Berlinom, ki se je pred nedavnim vršila v Leipzgu, je zmagalo moštvo iz Leipziga z 2489 točkami. Na drugem mestu je Hamburg z 2448 točkami, na tretjem pa Berlin z 2391 točkami. Gladalcev je bilo 14.000, ki so vztrajali do konca zelo zanimive in napete tekme. Tekmovali so na drogu, bradlji, krogih, konjih in v prosti vaji.

Češki Orli se zelo gibljejo v zadnjem času. Izdali so nov vadnik za redovne vaje, izdali pravilnik za telovadni in sportni znak, razpisali natečaj za proste vaje vseh oddelkov za l. 1933, določili tečaje za letošnjo sezono itd. Tekmovalci pa se pripravljajo za mednarodne tekme in sportne tekme v Nici.

Mednarodne tekme v sabljanju so se vršile o binkošti v Ljubljani. Udeležili so se jih izbrani sabljači Jugoslavije in Češkoslovaške. Čehi so bili v vidni premoči.

V Mariboru so se pomerili lahki atleti v olimpijskem deseteroboju. Tekem se je udeležilo 11 mladih atletov, kar je za to tekmo gotovo častno. Zmagal je N. Zupančič, član ljubljanske »Ilirije« z 5228 točkami.

Na letošnji olimpijadi bo zelo širok telovadni program, ker je poleg tekem vrst (po 5 tekmovalcev) dovoljeno državam postaviti tudi posamezne specialiste na drogu, bradlji, krogih in konju.

Naši nogometaši so igrali v Španiji in na Portugalskem in so se oba-krat dobro odrezali, četudi niso zmagali. Španska reprezentanca jih je z največjo mujo premagala z 2:1, Portugalska pa z 3:2.

V Ameriki je v desetih tednih prišlo 30 ljudi ob življenje pri rugby-nogometu; pri tem pa seveda niso vštete razne težke poškodbe, ki so na dnevnem redu. Igralci se zavarujejo na najrazličnejše načine, pa vse nič ne pomaga. Je pač surov sport. Čudno je le, da se še dobe ljudje, ki hočejo tako surovost gledati.

DOMA IN PO SVETU

Kadar državniki pišejo pisma. Nedavno je angleški ministrski predsednik Makdonald pisal pismo francoskemu ministrskemu predsedniku Lavalu. Rekli boste: Prava reč! Pa vendar stvar ni tako preprosta, kakor če vam piše prijatelj. Kadar si dopisujejo državniki o stvareh, ki so za dve ali še več držav važne, skrbno pazijo, da pismo ne pride v nepoklicane roke. Preden je Makdonald pismo napisal, je sklical na sejo ministre in se z njimi posvetoval, kaj in kako naj piše; povprašal je še enega ali več visokih uradnikov zunanjega ministrstva. Nato je pismo spisal ali pa ga dal natipkati in ga pred več pričami lastnoročno podpisal. Potem so pa pismo še fotografirali, da ga ne bi mogel nihče ponarediti. Kajne, zdaj so pismo vložili v ovojnico in ga vrgli v prvi nabiralnik. Kaj še! V ovojnico so ga res dejali, a ministrski predsednik jo je sam zapečatil. Ni pa šlo na pošto, tem-

več izročili so ga zaupnemu kurirju ali tekaču. Ta je napisal potrdilo, da je pismo prejel, nato pa s prvim br-zovlakom odhitel v Pariz. Spremljal ga je detektiv ali tajni stražnik. Isto-časno so pa iz ministrstva odposlali angleškemu konzulu v Parizu pismo s tajno pisavo ter mu sporočili, da je Makdonaldovo pismo na poti. Zato je konzul poslal na kolodvor sla, ki je tekača pripeljal na angleško posla-ništvo ali konzulat in konzul je pi-smo prevzel ter tekaču prejem po-trdil. Angleški poslanik je franco-skega ministrskega predsednika za-prosil za avdienco ali obisk, pri tem obisku pa mu izročil važno pismo, ki je na ta način srečno dospelo na svoj cilj.

Sveto pismo berejo protestanti ve-liko pridneje nego mi katoličani. Mo-rejo nam biti za zgled, kako naj tudi mi ljubimo božjo knjigo in jo prebi-rajmo v vsaki družini. Saj imamo zdaj vso novo zavezo nanovo preve-deno v krasno slovenščino, pa tudi razloženo z najpotrebnejšimi pripom-bami, da moremo božjo besedo pra-vilno umevati. Seveda ne smemo ku-povati in brati takega sv. pisma, ka-kor nam ga poceni vsiljujejo prote-stanti, ker je brez razlage, pa bi nas lahko zavedlo v zmoto, včasih pa je celo napačno prevedeno. So prote-stanti res pridnejši? Londonska Sve-topisemska (ali biblična) družba je doslej prevedla biblijo (sv. pismo) v nad 900 jezikov! Z razproda-jo svojih biblij zaposluje širom zem-lje 11.000 raznašalcev, ki so v enem samem letu (1930) prodali nad en milijon celotnih biblij, pa dvanajst milijonov nove zaveze!

Oporoka kitajskega bogataša. To zimo je umrl kitajski državljani Aron Hardun. Bil je eden najbogatejših ljudi na svetu. Pokopali so ga na njegovem posestvu, ki ga je zapustil svojim 24 posinovljencem. Da bi laž-je začeli samostojno gospodariti, je vsakemu volil tudi lepo vsoto in pri-pomnil: Upam, da vam ta denar ne bo v potuho, da potem ne bi hoteli delati! Dam vam ga samo zato, da vas pomaga pri delu. Svojima dve-ma sinoma je zapustil po 800.000 fun-

tov (danes 160 milijonov Din) z na-ročilom: Ko sem jaz stopil v življe-nje, nisem imel vzeti v roke niti to-liko, da bi si kupil košček kruha. Pa-zita, da ne bosta vidva tam končala, kjer sem jaz začel! Volil je tudi 16 tisoč funtov za prevod biblije in ko-rana v kitajščino.

Bistrovidec. Pred štiridesetimi leti je prvič razpela nova bela jadra lad-ja Potnica in odrinila iz Liverpoola pod poveljstvom kapitana Branderja. Lepa je bila Potnica in krepka; jad-ra na štirih jamborih so jo nosila preko valov, da je brzela kakor la-stovica. — Dolga, dolga leta je bila jadrnica kapitanu dom, ki ga je lju-bil. Končno pa se je s težkim srcem od nje ločil in šel počivat. Potnice pa ni pozabil. Neko noč pa je kapi-tanovo družino zbudil grozen krik. Brander je imel strašne sanje: Pot-nica je zasidrana, tedaj pa pridrvi mogočen parnik, trešči vanjo in se ji zarije v trup. Skozi zdrobljene boke udere voda, posadka komaj še spusti rešilne čolne v morje in jadrnico za-pusti, in že Potnico zagrnejo valovi. — »No, kaj bi, to so bile samo sa-nje!« kapitana tolaži družina. In res so bile sanje. Res je bilo pa tudi, da je ob ustju Labe prav tisto noč Potnica natančno tako utonila, kako jo je njen bivši kapitan videl v sa-njah!

Deset krav na dan. V mali baltski državi Latviji ali Litvi je od držav-ljanov dve tretjini kmetov. Zato tudi poslanci državnega zbora ministra najprej razumejo, ako jim državne finance pojasni z zgledi iz kmetске-ga življenja. Tako je neki poslanec hotel zvedeti, koliko plačuje država svojemu poslaniku v Londonu, in ga je vprašal: »Koliko krav bi kupil poslanikovo letno plačo?« Minister brž zračuna in mu odgovori: »Tri-tisoč šesto krav ali z drugimi besedami: poslanik nas stane vsak dan deset krav.«

Hitro in počasi. Janez je bil tožen, da je prehitro vozil. Sodnik: »Priča Tomaž trdi, da ste drveli z avtom naglo ko misel.« Janez: »Seveda, go-spod sodnik, a upoštevati morate, da je Tomaž zelo počasnih misli!«

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

obrestuje hranilne vloge
po najugodnejši obrestni
meri ter brez vsakega od-
bitka. Tudi rentni davek
plačuje posojilnica sama.

**Hranilne vloge znašajo nad
180 milijonov dinarjev!**

EDINI
SLOVENSKI
ZAVOD
BREZ
TUJEGA
KAPITALA
JE

V lastni
novi palači na
vogalu
Miklošičeve in
Masarykove
ceste poleg
kolodvora.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA LJUBLJANA

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
 2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
 3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
 4. Vzajemna zavarovalnica jamči za posmrtninsko zavarovanje »Karitas«.
- Zastopniki v vseh mestih in farah.

